

een echte doorzetter en kon boeiend vertellen. Hij kon niet tegen onrechtvaardigheid en gaf niet om geld of uiterlijk vertoon. Kunnen de juryleden nog enkele karaktereigenschappen opsommen? Waar vinden ze deze informatie in de tekst?

→ Wat bewonderen de juryleden zelf aan Alexander? Wat niet?

1.3 Rechtstreeks aanspreken van de lezer

“Hoog tijd voor een monument voor mijn nieuwe vriend! Een monument van papier. En zo kun jij ook kennis met hem maken. Ik denk dat je hem ook wel leuk zal vinden.” (p. 7)

- Wat valt de juryleden op aan deze passage? (De verteller – in dit geval de auteur, Barbara Rottiers – richt zich uitdrukkelijk tot de lezer)
- Wat zou Rottiers hiermee willen bereiken? (Ze wil haar enthousiasme over Humboldt op de lezer overdragen en ze wil ervoor zorgen dat de lezer zich betrokken voelt.)
- Welk effect heeft dit op de juryleden? Slaagt Rottiers in haar doel? Zorgen dergelijke passages er daadwerkelijk voor dat ze zich aangesproken voelen? Dat ze zich meer betrokken voelen bij wat er verteld wordt? Dat ze zin krijgen om Humboldt te leren kennen?

1.4 Vertelstijl: begeisteren, verwonderen, enthousiasmeren!

- Wat vinden de juryleden van de manier waarop Rottiers vertelt over het leven van Alexander von Humboldt? Is het een erg droge, zakelijke tekst met enkel feiten, of komen we te weten wat de verteller vindt van Humboldt?
- Wat valt hen op? (bijv. de auteur maakt veelvuldig gebruik van uitroeptekens/ ze stelt vragen/ ze maakt grapjes/ ze noemt Humboldt ‘haar nieuwe vriend’ / ze is zelf verwonderd en verrukt over Humboldt en zijn ontdekkingen).
- Vinden de juryleden enkele voorbeelden van passages waarin duidelijk wordt dat de verteller Humboldt bewondert?
 - “Hoeveel brieven??? Vijfduizend! Ja, echt!” (p.82)
 - “Wie zou nu niet aan zijn lippen hangen!” (p.71)
 - “Dat was toch lang geen geringe prestatie! (p.53)
- Wat vinden de juryleden van deze manier van vertellen? Werkt dit aanstekelijk? Waarom spreekt deze stijl hen net wel of niet aan? Vinden ze de vertelstem té enthousiast en zouden ze liever een meer zakelijke tekst lezen? Worden ze vrolijk van de tekst, of vinden ze de vertelstijl eerder vermoeiend?

1.5 Illustraties

Niet alleen de tekst, maar ook de illustraties zijn van de hand van Barbara Rottiers.

- Wat valt de juryleden op?
- Geven de illustraties gewoon weer wat er in de tekst wordt gezegd, of vullen ze de tekst aan? (Sommige prenten zijn inderdaad een beeldende weergave van wat er ook met woorden gezegd wordt. Met andere prenten, zoals de cartoon op p. 24-25, wil de auteur de lezer aanvullende informatie geven of hen iets uit een andere hoek laten bekijken: welk etiket zou Humboldt tegenwoordig opgeplakt krijgen?)
- Vinden de juryleden het leuk wanneer ze extra informatie kunnen halen uit de illustraties, of vinden ze bijvoorbeeld dat deze het relaas verstoren?
- Zijn de illustraties allemaal in dezelfde stijl? (We krijgen bijvoorbeeld een postkaart op p. 31, een cartoon op p.24-25, landschappen zoals op p. 52-53, portretten zoals op p. 58)
- Vaak zijn er grapjes verwerkt in de illustraties (zie bijvoorbeeld het ‘DIY kapsel Verlicht denker’ op p. 18). Wat vinden de juryleden hiervan?

2. VERWERKING

2.1 Liefde voor de natuur: verwondering en samenhang

“Uitkijkend over de top van de berg en het landschap rondom, beseftte hij ineens dat alles in de natuur door middel van wel duizend draden met elkaar verweven is.” (p.55)

- Wat bedoelt Alexander von Humboldt wanneer hij zegt: “Alles in de natuur is een wisselwerking, niets bestaat op zichzelf.” (p.46)? (Alles in de natuur hangt samen. Als je iets verandert, dan heeft dat effect op andere dingen. (Zie p.10))
- Zelfs muggen hebben een belangrijke rol in de natuur, stelt Humboldt. Weten de juryleden welke rol? Wat zou er gebeuren als er geen muggen zouden zijn? (Ze helpen mee bij de bestuiving / hun larven worden gegeten door waterdieren / ... Zonder muggen zou er dus bijvoorbeeld minder voedsel zijn voor andere dieren en zou er veel minder bestuiving plaatsvinden.)
(Bron: <https://www.natuurpunt.be/nieuws/zouden-we-beter-af-zijn-een-wereld-zonder-muggen-20160713#:~:text=Enerzijds%20dienen%20ze%20als%20voedselbron,is%20voor%20al%20deze%20soorten.>)

Barbara Rottiers vertelt in Culture Club op Radio 1 dat ze met deze biografie van Humboldt vooral de liefde voor de natuur wilde overbrengen en de verwondering, in plaats van de doemverhalen die we vaak te horen krijgen. Immers, als je ergens van houdt, zal je er ook zorg voor dragen.

(Bron: <https://soundcloud.com/vrtbe/barbara-rottiers-over-de-h-van-humboldt-in-culture-club>)

- Is dit gelukt volgens de juryleden? Hoe voelen de juryleden zich over de natuur aan het einde van dit boek? Is Rottiers er met dit boek in geslaagd de juryleden met andere ogen te laten kijken naar de natuur?
- Zijn de juryleden soms zelf verwonderd over de natuur? Staan ze er soms bij stil? Nemen ze de tijd om te observeren, waar te nemen, te genieten? Gaan ze soms zelf op onderzoek uit? Hebben ze door het lezen van dit boek zin gekregen om dat (meer) te doen?

Opdracht

- Wat in de natuur roept verwondering op bij de juryleden? Wat maakt hen blij?
Ze kunnen zich hierdoor laten inspireren en een tekening/schilderij (eventueel met natuurmaterialen)/muziekstuk/natuurparfum/... maken.
Enkele leuke ideeën zijn hier te vinden:
<https://docplayer.nl/59897433-Creatief-in-de-natuur-benodigdheden.html>
<https://www.staatsbosbeheer.nl/doe-opdrachten>
<https://www.natuurwijs.nl/> (Vooral het 'lanterfanten' is erg leuk. Ga eens naar buiten (zonder scherm!) en doe eens lekker niets. Staar eens in de verte. Luister naar de wind en de regen. Doe je ogen dicht en snuif de geuren van de natuur op.)

2.2 Vroeger en nu

Barbara Rottiers verwijst doorheen het boek een aantal keer naar de veranderde tijdsgeest.

- Hoe is de wereld veranderd sinds de tijd waarin Humboldt leefde?
 - Vinden de juryleden in het boek voorbeelden van dingen waar we nu anders over denken dan in de tijd waarin Humboldt leefde? (slavernij/ proeven op dieren en dierenrechten/ vrouwen mochten niet studeren/...)
 - Hoe dacht Humboldt toen over deze dingen en hoe zou hij er nu over denken? (Bijv. hij was al voorstander van onderwijs voor iedereen en tegenstander van slavernij. Hij deed zelf proeven op dieren, maar zou daar volgens Rottiers nu zeker tegen zijn.)

2.3 Roem en bekendheid

- Humboldt was in zijn tijd een echte superster. Hoe merken we dat?
 - Hij geeft erg populaire lezingen.
 - Hij krijgt erg veel brieven van bewonderaars.
 - Hij inspireerde anderen om zelf op ontdekking uit te gaan en om aan natuurbehoud te doen. (Zie p. 89)
 - ...
- Was het Humboldt te doen om deze roem? Wilde hij beroemd zijn? (Nee, hij wilde graag zelf bijleren, ontdekken en avonturen beleven en zijn kennis delen met eenieder die geïnteresseerd was.)
- Is de bewondering die mensen voelen voor Humboldt herkenbaar? Zijn er mensen die de juryleden inspireren?

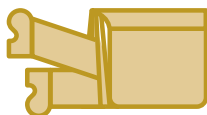
Opdracht

Laat de juryleden een brief schrijven aan Alexander von Humboldt.

- Wat zouden ze hem vragen?
 - Wat willen ze hem vertellen?
-

3. VERDER LEZEN

- Atlas van expeditie en ontdekkingsreizigers / Isabel Minhós Martins en Bernardo P. Carvalho (Boycott, 2020)
 - Voettocht over het ijs / William Grill (Fontaine, 2016)
 - Op expeditie! / Deborah Kespert (Fontaine, 2013)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.